

7. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року "Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів" Указ Президента України; Концепція від 08.04.2008 № 311/2008 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 16.12.202).

8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції ООН; Конвенція, Міжнародний документ від 31.10.2003 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення: 16.12.2023).

9. Скулиш Є. Д. Проблемні питання створення Державного бюро розслідувань. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2013. № 2. С. 60-71. URL.: http://№buv.gov.ua/UJRN№/boz_2013_2_10. (дата звернення: 16.12.2023).

10. Oleh Shkuta, Maksym Korniienko, Mykola Yankovyi (2022) Foreign experience of preventing military and economic crimes. Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 8 № 4. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», (2022). P. 185-190 <http://baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/1937/1946>

11. Shkuta, Oleh, Tarasenko, Oleksandr, Shvets, Dmytro. Legal Regulation of Access to Justice in Cases Related to the Protection of the Rights of Military Officers and Conscript During the Conditions of Martial State in Ukraine. Law of Justice Journal. 38 (2). 2024. 6-21. DOI: 10.5335/rjd.v38i2.15920

12. Shkuta O.O. Crimes in the Military Sphere: Reasons and Conditions (Злочини у військовій сфері: причини та умови). European Reforms Bulletin №2, 2020. С. 74-77. URL: <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1845/1/74-77.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-122>

СПРАВЛЯННЯ СУДОВОГО ЗБОРУ ТА ДОСТУП ДО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Лукошкіна Юлія Юрївна

здобувач

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

Судові витрати не повинні бути перешкодою у реалізації доступу до правосуддя [1]. Відповідно до ст. 133 КАС України встановлюється, що суд з огляду на майновий стан сторони може своєю ухвалою зменшити

розмір належних до оплати судових витрат чи звільнити від їх оплати повністю або частково, чи відстрочити або розстрочити сплату судових витрат на визначений строк. Якщо у строк, встановлений судом, судові витрати не будуть оплачені, позовна заява залишається без розгляду або витрати розподіляються між сторонами відповідно до судового рішення у справі, якщо сплату судових витрат розстрочено або відстрочено до ухвалення судового рішення у справі.

Аналіз норми статті 133 КАС України дозволяє зробити висновок, що, попри прагнення законодавця забезпечити доступ до правосуддя для малозабезпечених осіб, ця проблема не вирішується однозначно, адже встановлення відстрочки чи розстрочки для таких осіб може не призвести до вирішення проблеми доступу до адміністративного судочинства. Видається, що такий законодавчий підхід потребує перегляду шляхом скасування частини 2 статті 133 КАС України. Такий авторський висновок ґрунтується в тому числі і на врахуванні практики ЄСПЛ. Зокрема, у справі «Airey v Ireland» [2] Делія Айрі, мешканка Ірландії, хотіла отримати судову ухвалу про роздільне проживання з чоловіком, який застосовував до неї насильство. Однак через високі судові витрати і вартість правових послуг вона не могла собі дозволити юридичну допомогу. В Ірландії тоді не існувало системи безкоштовної правової допомоги у цивільних справах. ЄСПЛ визнав, що відсутність доступної правової допомоги порушила статтю 6 (право на справедливий суд) та статтю 8 (право на повагу до приватного життя) Європейської конвенції з прав людини. Ця справа стала важливим прецедентом, підтвердивши, що держави зобов'язані забезпечувати ефективний доступ до суду, включно з правовою допомогою для незаможних осіб.

Подібний висновок було підтримано ЄСПЛ у справі Голдера [3]. Рішенням у справі «Голдер проти Сполученого Королівства» від 21 лютого 1975 року Європейський суд з прав людини встановив, що стаття 6 § 1 Конвенції про захист прав людини гарантує кожній людині право на звернення до суду. У 1969 році, відбуваючи покарання у в'язниці, Голдер був ідентифікований як один з учасників бунту. Незважаючи на те, що згодом його особу не було ідентифіковано, він звернувся до Міністерства внутрішніх справ з проханням дозволити йому звернутися до адвоката для отримання консультації щодо можливості подання цивільного позову про наклеп на тюремного офіцера. Йому було відмовлено на тій підставі, що згідно з тюремними правилами 1964 року він не міг звернутися до суду без дозволу. Суд постановив, що стаття 6 § 1 Конвенції гарантує кожній людині право на звернення до суду. Це право не є абсолютним і може бути обмежено, але будь-які обмеження повинні бути пропорційними та не повинні завдавати шкоди самій суті

права. Суд дійшов висновку, що відмова у доступі до суду для Голдера була непропорційною та порушувала його право на звернення до суду.

Важливим є не лише надання державою для особи можливостей для отримання безоплатної правничої допомоги, але якість такої допомоги. Низька якість правничої допомоги порушила право на справедливий суд. Таких висновків дійшов Європейський суд з прав людини у справі «Л.Т. проти України» (заява № 13459/15, рішення ЄСПЛ від 06.06.2024) [4].

Література:

1. Рекомендації відносно шляхів полегшення доступу до правосуддя № К (81)7, прийняті Комітетом міністрів Ради Європи 14 травня 1981 р. / Верховна Рада України. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/08.pdf>
2. Airey v Ireland, 32 ECtHR Ser A (1979): [1979] 2 E.H.R.R. 305
3. ECtHR, Golder v. the United Kingdom, app. No. 4451/70, Series A, N 18, Judgment on 21 February 1975
4. Справа «Л.Т. проти України» (Заява № 13459/15). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_k18#Text

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-452-1-123>

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

Лазур Ярослав Володимирович

доктор юридичних наук, професор,

декан юридичного факультету,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ужгород, Україна

Цуга Юрій Юрійович

аспірант юридичного факультету,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Ужгород, Україна

Після утворення ЧСР внаслідок розпаду Австро-Угорської імперії, на порядок денний вийшли питання створення не тільки органів урядової влади, але і формування інститутів громадянського суспільства, одним із яких безсумнівно був інститут адвокатури.